

СИСТЕМИ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

© Мельник О.Г., Логвиненко Ю.Л., 2006

Визначено сутність інвестиційної привабливості підприємств, розглянуто та охарактеризовано існуючі підходи щодо її оцінювання. Проаналізовано склад та структуру індикаторів, що використовуються за різними підходами для оцінювання інвестиційної привабливості підприємств. Запропоновано методичні рекомендації щодо формування комплексної багатовекторної системи індикаторів оцінювання інвестиційної привабливості підприємств.

In this article the meaning of the enterprise investing affinity is determined and existed approaches to this investing affinity are characterized. The ingredients and structure of indicators, which are used for different approaches to valuing of the enterprise investing affinity, are analyzed. Methodical recommendations according the formation of the complex multivector system of companies investing affinity indicators are proposed.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні умови функціонування підприємницьких структур характеризуються загостренням конкуренції на усіх ресурсних та товарних ринках, що зумовлює необхідність здійснювати систематичне оновлення техніки та технологічних процесів, підвищувати кваліфікацію працівників, впроваджувати сучасні управлінські системи, автоматизувати усі види діяльності тощо. Інноваційні перетворення переважно вимагають значних капіталовкладень, а оскільки переважна частина українських підприємств характеризується збитковістю та неплатоспроможністю, то відповідно не можна їх фінансувати за рахунок власних коштів. Кредитні ресурси для вітчизняних суб'єктів господарської діяльності також доволі дорогі та недоступні. Відповідно найбільш сприятливою формою фінансування революційного, а не еволюційного розвитку підприємств є залучення інвестицій. Не потрібно забувати про те, що фінансові ресурси під час перерозподілу характеризуються властивістю перетікання у найбільш прибуткові проекти. Зрозуміло, що інвестор ризикує та прагне вкласти власні високоліквідні кошти у реалістичні інвестиційні проекти, які уможливають забезпечення оптимального рівня доходності. Проблема вибору для інвестора об'єкта інвестування тісно пов'язана із критеріями порівняльного аналізу альтернативних проектів, системності та комплексності охоплення індикаторами усіх сфер діяльності організації, прогнозування перспективного розвитку підприємств з урахуванням реалізації інвестиційних проектів тощо.

Сьогодні в Україні існує багато причин, які зумовлюють небажання інвесторів вкладати кошти в українські підприємства: від недоліків національного законодавства та відсутності ефективних механізмів його впровадження до корумпованості різних владних структур. Подолання інвестиційної непривабливості вимагає чітких і скоординованих зусиль, складовою частиною яких має стати визначення конкретних пріоритетів інвестиційної політики. Одним з головних напрямків цієї політики має стати розгляд і встановлення системи індикаторів, за допомогою яких можна було б оцінити інвестиційну привабливість того чи іншого підприємства, галузі, регіону та країни загалом. Підприємство в цій системі є кінцевим пунктом вкладення засобів, де реалізуються конкретні проекти. Проте для стратегічного інвестора не будуть переконливими аргументи інвестування засобів, наприклад, у металургійний комбінат, якщо розвиток цієї галузі в масштабах міжнародної економіки знаходиться у кризовому стані. Також, незважаючи на всю фінансову

вигідність і привабливість проекту, ризик політичної й економічної нестабільності в державі зведе нанівець будь-які зусилля щодо залучення інвесторів. З огляду на вищезазначене, виникає необхідність у формуванні збалансованої багатовекторної системи індикаторів оцінювання інвестиційної привабливості підприємств, яка слугуватиме критерієм вибору альтернативних інвестиційних проектів для потенційних інвесторів, а також формуватиме орієнтири розвитку підприємств для підвищення їхньої інвестиційної привабливості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій за проблемою. Актуальність проблеми оцінювання інвестиційної привабливості підприємств підтверджується ще й тим, що вона широко відображена у працях багатьох науковців як в Україні, так і за її межами.

Так, на думку українських науковців О.Д. Данилова, Г.М. Івашина та О.Г. Чумаченко, інвестиційна привабливість компанії відображає такий її економічний та фінансовий стан, за якого потенційний інвестор може прийняти рішення про вкладення вільних коштів у розвиток цього підприємства без великого ступеня ризику їх втрати або неотримання відповідного прибутку на вкладений капітал. Для визначення інвестиційної привабливості автори пропонують використовувати такі загальноекономічні показники: залишкову та відновлювальну вартість основних засобів; загальний обсяг чистого і балансового доходу; рентабельність; стан сировинної бази; розмір земельної площі, яку займає підприємство. Водночас науковці зазначають, що оскільки оцінювання підприємства за цими показниками характеризує його інвестиційну привабливість не повною мірою, то для поглибленішого аналізу у світовій практиці використовують систему відносних показників, які характеризують ліквідність, платоспроможність, дохідність, ефективність використання активів [1]. Варто зауважити, що авторами ігноруються індикатори, які характеризують активність підприємства на ринку (частку захопленого ринку, інтенсивність зростання обсягів реалізації, рівень задоволення споживачів тощо) його капіталізацію.

Не варто забувати й про те, що інвестиційну привабливість підприємства необхідно розглядати і в контексті впливу на неї привабливості регіону, де воно знаходиться, галузі, в якій воно працює, а також інвестиційного клімату в державі, резидентом якої ця компанія є. У цьому плані науковці виділяють три найвідоміші міжнародні системи оцінок інвестиційного клімату: рейтинги Institutional Investor, Euromoney та BERI. Рейтинг Institutional Investor – це передусім рейтинг (оцінка) інвестиційної привабливості країн. Він складається за участю експертів 100 провідних міжнародних банків. Такі оцінки робляться кожних півроку за комплексним показником, що враховує різні аспекти і параметри платоспроможності та інвестиційної привабливості 135 країн. Рейтинг Euromoney ґрунтується на дослідженні трьох груп індикаторів: ринкових – 40 %, кредитних – 20 %, політико-економічних – 40 %. Під час формування рейтингу в інформаційній системі BERI (Business Environment Risk Index) оцінюють політичну стабільність, ставлення до зарубіжних інвестицій, девальвацію, платіжний баланс, бюрократичні питання, темпи економічного зростання, можливість реалізації угод, витрати на заробітну плату, продуктивність праці, інфраструктуру, умови коротко- та довгострокового кредитування [1].

Актуальною і практично значущою для інвестора є оцінка інвестиційної привабливості регіонів, яка формує додатковий позитивний фактор під час вибору об'єктів інвестування. Напрацьовано різні методичні підходи і відповідний інструментарій. Як правило, вони розраховуються з урахуванням політичної складової, економічних параметрів та аналізу законодавства. Одна з перших комплексних методик оцінки інвестиційної привабливості регіонів України розроблена під керівництвом І.А. Бланка. Вона передбачає ранжування регіонів за п'ятьма узагальненими показниками з урахуванням їх питомої ваги (%): рівень загальноекономічного розвитку регіонів – 35 %; рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону – 15 %; демографічна характеристика регіону – 15 %; рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіонів – 25 %; рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків – 10 %. Результати цільових досліджень свідчать про те, що найбільш привабливим регіоном (поряд з Києвом та Дніпропетровською обл.) є Крим; серед менш рейтингових регіонів – Центральні регіони України (Чернігівщина, Сумщина, Вінниччина), а також Хмельниччина та Херсонщина. Порівняльна оцінка інвестиційної приваб-

ливості галузей проводиться із їх попереднім укрупненим групуванням відповідно до сучасної методології статистики. Найбільш узагальнювальним показником при цьому є рівень прибутковості інвестицій у довготривалому періоді [1].

Мельник М.І. зазначає, що інвестиційний клімат регіону доцільно визначати за аналізом взаємопов'язаного комплексу умов діяльності, до яких належать [4, с. 352–353]: нормативно-правові умови (чітке законодавче та нормативне забезпечення, стабільність законодавства, високий рівень законності та правопорядку в регіоні, неможливість прийняття законодавчих актів зворотної дії, жорстке регулювання відносин власності тощо); внутрішньоекономічні умови (макроекономічна стабільність регіону, стан бюджету, платіжний баланс, податкове навантаження, судова система та безпека бізнесу, стабільність валюти, рівень розвитку ринкових відносин та ринкових інститутів, стан ринку інвестицій, цінних паперів); зовнішньорегіональні умови (динаміка економічного розвитку регіону, інвестиційна місткість, розвиток конкурентного середовища, економічна активність суб'єктів господарської діяльності, присутність іноземного капіталу, експортні можливості, виробничий потенціал та будівельна база, геостратегічне розташування, природні та енергетичні ресурси, людський капітал, місткість та стан внутрішнього ринку, рівень доступу до виробничих ресурсів, можливість отримання фінансових ресурсів з державного і регіонального бюджетів, умови кредитування, стан фінансово-кредитної системи, наявність вільних економічних та офшорних зон тощо); організаційно-управлінські умови (інвестиційні ризики, політична і соціальна напруженість, довіра до влади, взаємини центру і влади регіону, рівень життя населення, житлово-побутові умови, розмір реальної заробітної плати, міграція, ставлення населення до вітчизняних та іноземних підприємців, екологічна ситуація, рівень розвитку корупції та “тінізації” економіки); інформаційні умови (місцеве управління, ставлення до інвесторів, інноваційний напрямок розвитку, наявність адміністративних бар'єрів під час входу суб'єктів на ринок, дотримання законодавства владними органами, швидкість реєстрації підприємств, доступ до інформації, рівень професійності місцевої адміністрації та інші); соціально-політичні умови (імідж регіону, наявність інформаційної системи, розроблення програм, бізнес-планів, інвестиційних проектів регіонального розвитку тощо).

Як зазначає О. Кужель, на українському ринку вітчизняні та іноземні інвестори переслідують мету максимізувати прибуток і отримати швидко віддачу від вкладених коштів. В останні роки в Україні скоротилась питома вага інвестицій у машинобудування, в деревообробну та целюлозно-паперову промисловість. Разом з тим зросли капіталовкладення у такі галузі, як харчова промисловість, фінанси і страхування, у сферу надання послуг [3].

Власне фундаментальний аналіз оцінювання інвестиційної привабливості забезпечує багаторівневий аналіз з урахуванням країни, регіону базування об'єкта інвестування, галузі та ефективності функціонування підприємств й охоплює три етапи [5, с. 74–76]:

- макроекономічний аналіз країни та регіону розташування об'єкта інвестування;
- аналіз галузі, в якій працює об'єкт інвестування;
- аналіз ринкової активності підприємства на основі переліку показників (ринкова капіталізація; скоригований чистий прибуток на одну просту акцію; цінність акції; дивіденди на одну акцію; дивідендна дохідність акції; дивідендний вихід; коефіцієнт котирування акції; коефіцієнт курсової вартості до валового доходу; коефіцієнт курсової вартості до валового доходу).

Пономаренко Є.Д. під інвестиційною привабливістю підприємства розуміє рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, який може визначитися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі й інтегральної оцінки. На думку вченого, доцільно у визначенні показників інвестиційної привабливості підприємства опиратися на “Методику інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій”, затверджену наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 року № 22 [8]. Згідно з цією методикою, визначення інвестиційної привабливості підприємств відбувається через інтегральну оцінку. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості – це показник, у якому відтворюються значення

інших показників, скоригованих відповідно до їх вагомості, та інших чинників. Під час визначення інвестиційної привабливості через зазначену інтегральну оцінку використовуються групи показників, які задовольняють вимогам міжнародного меморандуму IASC (International Accounting Standards Committee), а саме [7, 8]:

1. Показники оцінки майнового стану інвестованого об'єкта (активна частина основних засобів; коефіцієнт зношення основних засобів; коефіцієнт оновлення; коефіцієнт вибуття).

2. Показники оцінки фінансової стійкості (платоспроможності) інвестованого об'єкта (власні оборотні засоби; власні довгостермінові та середньотермінові позикові джерела формування запасів та витрат; загальна сума основних джерел формування запасів та витрат; робочий капітал; маневреність робочого капіталу; коефіцієнт незалежності; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт фінансової стійкості; показник фінансового левереджу).

3. Показники оцінки ліквідності активів інвестованого об'єкта (поточний або загальний коефіцієнт покриття; коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості; коефіцієнт абсолютної ліквідності; норма грошових резервів (за наявності у підприємства цінних паперів); коефіцієнт покриття періодичних виплат).

4. Показники оцінки прибутковості інвестованого об'єкта (коефіцієнт прибутковості інвестицій; коефіцієнт прибутковості власного капіталу; операційна рентабельність продажу; коефіцієнт експлуатаційних витрат; коефіцієнт прибутковості активів).

5. Показники оцінки ділової активності інвестованого об'єкта (продуктивність праці; фондовіддача; оборотність коштів у розрахунках; коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках; оборотність виробничих запасів; коефіцієнт оборотності виробничих запасів; оборотність власного капіталу; оборотність основного капіталу).

6. Показники оцінки ринкової активності інвестованого об'єкта (дивіденди на одну акцію; коефіцієнт цінності акцій; рентабельність акцій).

Для визначення інтегрального значення показника інвестиційної привабливості розраховують вагомість кожного показника у відповідній групі з урахуванням групової вагомості; частка варіаційного розмаху для кожного показника у відповідній групі на прийняту кількість одиниць у множині; проранжоване значення кожного показника з відповідної групи [7].

Оцінка інвестиційної привабливості, що проводиться за Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств, має такі переваги: в одному показнику інтегровані різні за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками показники; 40 показників охоплюють практично усі напрямки та сфери господарської діяльності підприємства [5]. Проте ця методика має і певні недоліки: отримані великі масиви значень показників фактично не дають змоги зробити кінцевий висновок щодо рівня інвестиційної привабливості; у методиці не наведено шкали інтегральних показників, за якою можна визначити фінансовий стан підприємства; існує складність розрахунків через наявність великої кількості коефіцієнтів у групах; не враховані індикатори капіталізації компанії, розвитку та захоплення ринків тощо.

За підходами російських вчених оцінка інвестиційної привабливості проводиться за схемою комплексного господарського аналізу: оцінка фінансового стану підприємства, ринкової активності і конкурентоспроможності продукції, визначення організаційно-технічного і кадрового рівня підприємства, оцінка використання ресурсів на підприємстві, дивідендної політики підприємства, структури власників (акціонерів) підприємства [5, с. 74].

У високорозвинутих країнах з метою оцінювання бізнесу використовують методику "due diligence", яка передбачає залучення фахівців консалтингових компаній (аудиторів, фінансових аналітиків, юристів, бізнес-технологів) та ґрунтується на аналізі: організаційно-правових документів; органів управління; персоналу; стану дочірніх підприємств; інвестицій у цінні папери і корпоративних прав; фінансової і податкової звітності за останні три роки; документів по земельних ділянках; основних засобів; нематеріальних активів; оборотних активів; боргових зобов'язань; збалансованих зобов'язань і вимог; страхової політики; ліцензій і дозволів; судових і арбітражних розглядів; акцій і облігацій підприємства; виробництва і продажу. За результатами

спільної роботи фахівців формують звіт і висновок експертів, що допомагає інвестору прийняти рішення про інвестування [5, с. 74–75].

Мельник Т.М. та Шаматріна А.М. зазначають, що під час оцінювання інвестиційної привабливості підприємств варто враховувати такі аспекти: належність підприємства до відповідної галузі; місцезнаходження підприємства; відносини із владою та зовнішнім середовищем; власники підприємства; фінансовий стан і менеджмент підприємства; виробничий потенціал та стадія життєвого циклу підприємства [5, с. 72].

Донцов С.С. пропонує здійснювати оцінку інвестиційної привабливості підприємства з точки зору аналізу інвестиційної привабливості його цінних паперів. Надійність цінних паперів оцінюють за фінансовою звітністю їх емітента. Аналізуючи бухгалтерський баланс і звіт про результати фінансово-господарської діяльності, автор пропонує розраховувати три групи показників, що характеризують фінансовий стан емітента:

- показники першої групи (коефіцієнти співвідношення зобов'язань та капіталу, покриття поточних зобов'язань ліквідними та високоліквідними активами) характеризують надійність підприємства загалом;
- показники другої групи (коефіцієнти покриття облігацій, привілейованих акцій, простих акцій) визначають надійність емітента з точки зору повернення коштів, вкладених інвестором в цінні папери цього підприємства;
- за третьою групою показників (коефіцієнтами покриття виплат процентів за облігаціями, дивідендів за привілейованими та простими акціями) можна оцінити надійність емітента з погляду гарантій отримання інвестором доходу за конкретними цінними паперами [2].

Проблему оцінки інвестиційної привабливості підприємств розглядає в процесі своєї діяльності російська інвестиційна компанія “СахаІнвест”. На думку фахівців компанії, для прийняття рішення щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства слід проводити дослідження у двох напрямках. Насамперед визначити показники фінансового стану підприємства. Фінансовий аналіз підприємства включає: аналіз фінансового становища; аналіз фінансових результатів, коефіцієнтів рентабельності та ділової активності; аналіз фінансової стійкості; аналіз ліквідності балансу; аналіз витрат підприємства та виручки від реалізації. Інший напрямок досліджень пов'язаний з визначенням рівня недооцінки/переоцінки акцій, тобто з аналізом рівня капіталізації компанії. Фахівці “СахаІнвест” виділяють такі основні індикатори оцінки акцій [10]:

- Price to earning ratio (P/E): співвідношення ціни звичайної акції до величини чистого прибутку компанії на акцію (останнього звітного року чи прогнозованого значення на поточний рік);
- Price to sales ratio (P/S): відношення ринкової капіталізації підприємства до величини виручки від реалізації підприємства (останнього звітного року чи прогнозованого значення на поточний рік);
- Price to cash flow ratio (P/CF): відношення ринкової капіталізації підприємства до величини результату руху грошових коштів підприємства (останнього звітного року чи прогнозованого значення на поточний рік);
- Market to book ratio: співвідношення між ринковою та балансовою вартістю акцій, що порівнює ринкову капіталізацію підприємства і розмір його власного капіталу;
- Dividend yield: дивідендна дохідність – відношення розміру отриманих дивідендів до поточного котирування акцій.

Крім вищезазначених підходів, для оцінювання інвестиційної привабливості підприємств використовують і матричне моделювання, яке висвітлене у працях Юхимчик С.В., Супрун С.Д., Мельник Т.М. та Шаматріної А.М. [5, 9].

Аналіз літературних джерел [1–10] за проблемами оцінювання інвестиційної привабливості підприємств свідчить про неоднозначність трактування цієї категорії, багатоманітність підходів до оцінювання, різні принципи формування та підбору індикаторів оцінювання.

Цілі статті. З огляду на результати вивчення літератури [1–10] цілями дослідження є уточнення сутності поняття “інвестиційна привабливість підприємств” та формування методичних рекомендацій щодо обґрунтованого формування системи індикаторів оцінювання інвестиційної діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнення літературних джерел [1–10] та практика функціонування підприємств дають можливість стверджувати, що інвестиційна привабливість підприємства – це сукупність фінансово-економічних, соціальних, матеріально-технічних, виробничих, ринкових та інших характеристик підприємства з урахуванням рейтингів інвестиційної привабливості країни, регіону місцезнаходження підприємства та галузі його функціонування, яка забезпечує пріоритетне становище підприємства у конкурентній боротьбі за інвестиційні ресурси.

Проведені дослідження дають змогу стверджувати, що оцінювання інвестиційної привабливості підприємства на основі певного інтегрального узагальнювального показника недоцільне, оскільки не відображає слабких сторін підприємства та може надати необ’єктивну інформацію щодо потенціалу розвитку підприємства. З огляду на це пропонується це оцінювання здійснювати у багатовекторний спосіб на засадах врахування та визначення таких індикаторів комплексного оцінювання інвестиційної привабливості підприємств:

- 1) рейтинг інвестиційної привабливості країни та регіону місцезнаходження об’єкта інвестування;
- 2) рейтинг інвестиційної привабливості галузі, у якій працює підприємство;
- 3) система індикаторів оцінювання підприємства:
  - фінансово-економічні індикатори (показники ліквідності: коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, чистий оборотний капітал; показники фінансової стійкості: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами, коефіцієнт маневреності власного капіталу; показники ділової активності: коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності власного капіталу, період обороту активів, період обороту власного капіталу, період обороту кредиторської заборгованості, період обороту дебіторської заборгованості, період обороту власного капіталу; показники рентабельності: коефіцієнт рентабельності активів, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності реалізації, коефіцієнт рентабельності виробництва; обсяг сплачених податків; обсяги залучених інвестицій; обсяги залучених кредитів);
  - соціальні індикатори (структура персоналу корпорації; чисельність персоналу корпорації (явкова, облікова, середньооблікова); коефіцієнт плинності кадрів; коефіцієнт стабільності персоналу; середній стаж роботи та вік працівників за категоріями; продуктивність праці; трудомісткість; фонд оплати праці та його структура; рівень травматизму);
  - матеріально-технічні індикатори (показники майнового стану: коефіцієнт зношення основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт ефективності капітального ремонту); показники використання основних засобів: фондівіддача, фондомісткість, коефіцієнт використання виробничих потужностей, коефіцієнт екстенсивного використання основних засобів, коефіцієнт інтенсивного використання основних засобів; показники використання матеріальних ресурсів: матеріаломісткість, матеріалівіддача, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання матеріалів);
  - індикатори керівного складу (кількість керівників загалом та за рівнями управління зокрема, кількість фахівців загалом та за рівнями управління зокрема, фонд оплати праці управлінців та його структура, рівень кваліфікації керівників, середній вік керівників, середній стаж керівників на управлінських посадах);

- виробничі індикатори (величина виробничих площ, рівень механізації та автоматизації виробничих процесів, незавершене виробництво, валова продукція, коефіцієнти використання проектної та виробничої потужностей, виробнича програма, номенклатура та асортимент продукції, індекс якості продукції);
- ринкові індикатори (ринкова частка підприємства, динаміка росту обсягів реалізації, кількість власних торговельних точок, конкурентоспроможність продукції, економічний ефект від реклами; рівень насичення платоспроможного попиту на продукцію підприємства);
- індикатори капіталізації (структура розподілу акціонерного капіталу, частка прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, співвідношення номінальної та ринкової вартості акцій, обсяг дивідендів на одну акцію тощо);

4) індивідуалізована система індикаторів, що характеризує інвестиційний проект (дохід на вкладений капітал, термін окупності, внутрішня прибутковість інвестиційного проекту тощо).

Виокремлення останньої групи показників обумовлена тим, що оцінювання інвестиційної привабливості підприємства значною мірою залежить від об'єкта інвестування (емітент цінних паперів, об'єкт приватизації тощо). Можливі варіанти, коли підприємство характеризується однією сильною конкурентною перевагою (унікальна продукція, наявність кваліфікованих кадрів рідкісних професій, сучасні унікальні технології) і на основі цього може формувати потужну інвестиційну привабливість за несприятливих значень інших параметрів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства є надзвичайно складним процесом, який потребує якісного інформаційного забезпечення. Методика оцінювання, використовувани індикатори насамперед залежать від обсягів та термінів інвестування. Коли йдеться про інвестування значних коштів інвестор повинен мати гарантії вигідного вкладання капіталу та його якнайшвидшого повернення, тому прагне отримати якомога більше інформації про усі сфери діяльності та потенціал об'єкта інвестування. З огляду на це, індикатори оцінювання інвестиційної діяльності підприємства повинні охоплювати усі характеристики функціонування організації, у тому числі її належність до певної країни, регіону, галузі. Перспективи подальших досліджень можуть стосуватись розвитку системи індикаторів оцінювання конкретного інвестиційного проекту.

1. Данілов О.Д., Івашина Г.М. Чумаченко О.Г. *Інвестування: Навч. посібник.* – Ірпінь, 2001. – 377 с. 2. Донцов С.С. *Оценка инвестиционной привлекательности предприятия посредством анализа надежности его ценных бумаг // Финансовый менеджмент.* – 2003. – № 3 // www.dis.ru. 3. Кужель О. *Інвестиційна привабливість країни: регіональний контекст // Український регіональний вісник.* – 2000. – № 5. – С. 2. 4. Мельник М.І. *Методичні підходи до оцінки інвестиційного клімату регіону // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Регіональна політика: досвід Європейського Союзу та його адаптація до умов України: Зб. наук. пр.: В 3 ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень; Редкол.: відп. ред. академік НАН України М.І. Долишній.* – Львів, 2003. – Ч. I, вип. 5. – С. 345–356. 5. Мельник Т.М., Шатарміна А.М. *Поняття, необхідність та методичні підходи до визначення інвестиційної привабливості підприємств // Вісник Української академії банківської справи.* – 2003. – № 1(14). – С. 72–77. 6. Москвин В.А. *Факторы инвестиционной привлекательности предприятия // Банковское дело.* – 2000. – № 12. – С. 29–34. 7. *Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій “Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій” № 22 від 23.02.1998 р. // Офіційний вісник України.* – 1998. – № 13. – С. 211. 8. Пономаренко Є.Д. *Фінансовий аналіз: Конспект лекцій // www.refine.org.ua.* 9. Юхимчик С.В., Супрун С.Д. *Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств // Фінанси України.* – 2003. – № 1. – С. 3–12. 10. // www.sakhainvest.ru/htm/tutoring/type.htm. (Офіційний сайт інвестиційної компанії “СахаІнвест”).